

Analyse van het afsprakenstelsel Qiy

Rapport van bevindingen

Colofon

Naam project	Qiy
Versienummer	1.3 (30 augustus 2016)
Organisatie	Forum Standaardisatie Postbus 96810 2509 JE Den Haag forumstandaardisatie@logius.nl
Bureau Forum Standaardisatie	Marijke Abrahamse
Begeleidende partij	Paul Dam en Jasmijn Wijn (VKA)
Onafhankelijk voorzitter	Wil Janssen (InnoValor)

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Randvoorwaarden voordat inzet en gebruik plaatsvindt.....	5
1 Doelstelling rapport	7
1.1 Achtergrond	7
1.2 Proces toetsing Qiy	8
1.3 Samenstelling expertgroep.....	10
1.4 Leeswijzer.....	11
2 Toelichting op de voorziening in procedure	12
2.1 Functionaliteit.....	12
2.2 Bestaande en potentiële gebruikers.....	14
2.3 Beheerorganisatie en governance	15
2.4 Toekomstige ontwikkelingen.....	16
3 Advies	17
3.1 Afbakening.....	17
3.2 Bevindingen en aanbevelingen voor inzet en gebruik van het afsprakenstelsel.....	17
4 Toetsing van het afsprakenstelsel aan criteria	21
4.1 Inleiding	21
4.2 Evaluatie (kwalitatieve businesscase)	21
4.3 Kwaliteitstoets.....	28
4.4 Herbruikbaarheidstoets.....	33
4.5 Voorbeeldcasus	35
5 Bronnen	36

Samenvatting

Toetsing

In december 2015 heeft de Regieraad Dienstverlening het Forum Standaardisatie verzocht een informele analyse uit te voeren op de afsprakenstelsels TrustTester en Qiy. Deze afsprakenstelsels zouden voor de overheid een oplossingsrichting kunnen bieden rondom het vraagstuk van regie op gegevens door burgers en bedrijfsleven. Het doel van de analyse is om vast te stellen in hoeverre deze stelsels platformonafhankelijk, open en robuust zijn. De analyse maakt deel uit van een reeks initiatieven van het programma RoG¹. Het Forum Standaardisatie heeft ingestemd met dit verzoek.

De wereldwijd in ontwikkeling zijnde alternatieven voor Qiy zijn in deze analyse gesignaleerd maar niet vergeleken.

Qiy biedt de mogelijkheid om de burger regie te laten voeren over de uitwisseling van gegevens – die hem betreffen – tussen verschillende organisaties. Daartoe bevat de persoonlijke Qiy Node, van waaruit gegevens worden uitgewisseld, verwijzingen naar persoonlijke gegevens. De Qiy Node bevat zelf praktisch geen gegevens. Het uitwisselen van gegevens via de persoonlijke Qiy Node gebeurt doordat de burger via zijn Qiy Node partij A laat antwoorden op een vraag/vragen van partij B. Het antwoord is beschikbaar gedurende een van tevoren bepaalde termijn.

Geadviseerd functioneel toepassingsgebied:

Qiy is een afsprakenstelsel voor Persoonlijk Datamanagement (andere termen voor dergelijke oplossingen zijn ook in omloop, zoals Personal Data Services). Met Qiy kan de burger zelf regie voeren over zijn gegevens en de uitwisseling van deze gegevens met en/of tussen organisaties. Bij concrete toepassingen gaat het steeds om gevallen waarbij overheden gegevens beschikbaar stellen aan de burger ten behoeve van dienstverlening door andere overheden of private partijen.

Bevindingen

- Voor Qiy is er één door een marktpartij geleverde applicatie beschikbaar. Deze applicatie behelst niet het gehele Qiy-gedachtegoed. De toetsing heeft zich daarom beperkt tot het afsprakenstelsel en heeft zich niet gericht op een concrete implementatie.
- Een deel van de documentatie van het afsprakenstelsel is vrij beschikbaar, met name het beheermodel (governance). De overige documentatie is nog niet vrijgegeven, zoals de functionele en technische documentatie van het afsprakenstelsel (K.2)².
- Voor een aantal aspecten moet uit pilots nog blijken hoe implementaties gebaseerd op Qiy presteren. Dit geldt onder andere voor de criteria prestaties (K.3), technische schaalbaarheid (K.4) en stabiliteit (K.5).
- Qiy biedt de mogelijkheid om de burger regie te laten voeren over de uitwisseling van gegevens – die hem betreffen – tussen verschillende organisaties. Daarbij zijn afspraken over de semantiek nodig, maar dit vormt strikt genomen geen onderdeel van Qiy. Hierbij kan – waar mogelijk en zinvol – aangesloten worden bij de semantische standaarden die reeds bestaan.

¹ Programma "Burgers en Bedrijven in Regie over hun Gegevens", uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het ministerie van Economische Zaken, via de Regieraad Dienstverlening van de Digicommissaris. Zie

https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/bfs/files/atoms/files/Discussiepaper%20Regie%20op%20Gegevens%20definitief_0.pdf

² De K-nummers verwijzen naar de Kwaliteitstoets in paragraaf 4.3 van dit rapport.

- Qiy is aanvullend aan diensten voor verificatie van de identiteit en bijbehorende gegevens. Bijvoorbeeld toepassing in combinatie met Idensys zou mogelijk kunnen zijn.

Persoonlijk datamanagement wordt door stakeholders gezien als een belangrijke ontwikkeling, waar het zinvol is om bij aan te sluiten. Uit de analyse van het Qiy afsprakenstelsel blijkt de toegevoegde waarde van deze benadering en een serieuze belangstelling bij meerdere overheidspartijen. Voor het gebruik van Qiy door de overheid geldt wel een aantal randvoorwaarden.

Aandachtspunt is dat het concept van zelfmanagement van persoonlijke gegevens via een node betekent dat er clustering van toegang tot een veelheid van gegevens van één individu plaatsvindt. In traditionele registers is sprake van toegang tot één of enkele gegevens van een veelheid van individuen. De impact van zo'n kanteling, met name met betrekking tot beveiligingsrisico's dient goed onderzocht te worden.

Randvoorwaarden voordat inzet en gebruik plaatsvindt

De expertgroep benoemt de volgende zaken:

- de overheid zou het mogelijk moeten maken dat burgers hun identiteitsgegevens kunnen koppelen aan hun persoonlijke Qiy Node (burgers hebben in de huidige situatie geen beschikking over hun eigen identiteitsgegevens, ze hebben slechts inzage- en correctierecht, wat onvoldoende geschikt is om tot koppeling met Qiy te dienen);
- het zou in beginsel niet moeten gaan om het delen van 'heel gevoelige gegevens'³;
- er dient een voorziening te zijn waarmee burgers, zoals bij 'identiteitsdiefstal' en gehackt zijn of faillissement van de Issuer, hun Qiy Node kunnen terugclaimen;
- voordat gebruik door de overheid opportuun wordt, dienen betere scores behaald te zijn op de criteria uit de Kwaliteitstoets en de Herbruikbaarheidstoets die in het kader van deze analyse uitgevoerd zijn.

Aanbevelingen in geval brede inzet en gebruik van Qiy binnen de overheid aan de orde is

Indien de overheid het afsprakenstelsel in gebruik wil nemen, dienen ten minste de volgende activiteiten uitgevoerd te worden:

- het regelen van structurele financiering van het afsprakenstelsel;
- het stellen van kaders met betrekking tot welke gegevensuitwisselingen in welke situaties juridisch (en maatschappelijk) toelaatbaar zijn⁴;
- huidige voorzieningen van de overheid geschikt maken voor aansluiting op Qiy;
- het initiëren van concrete toepassingen die zorgen voor een stimulerende werking;
- het organiseren van actieve en structurele participatie van de overheid in de governance van het afsprakenstelsel;
- het oproepen van TNO en Qiy om te bekijken binnen welke casus en organisatorisch werkingsgebied de afsprakenstelsels TrustTester en Qiy overlappen en wanneer zij in functionele, technische en/of organisatorische zin complementair aan elkaar kunnen zijn om zo de potentie van beide stelsels helder te kunnen duiden;
- onderzoeken op welke wijze MijnOverheid en Qiy kunnen samenwerken, waaronder de mogelijkheid om Qiy-functionaliteit(en) in MijnOverheid te brengen;
- de expertgroep roept daarnaast op om het speelveld breder in beeld te brengen: hoe verhouden verschillende Persoonlijk Datamanagement-

³ Zoals bijzondere persoonsgegevens (gezondheid, geloofsovertuiging, BSN etc.).

⁴ Om de kans te beperken dat organisaties de verstrekte gegevens ook voor andere doeleinden kunnen gebruiken, zoals risicoselectie.

voorzieningen zich, hoe verhouden zij zich tot (andere) attributendiensten en in hoeverre deze voorzieningen complementair aan elkaar kunnen worden ingezet.

1 Doelstelling rapport

1.1 Achtergrond

1.1.1 *Forum Standaardisatie*

Om interoperabiliteit tussen overheidsorganisaties en bedrijven, tussen overheidsorganisaties en burgers, en tussen overheidsorganisaties onderling te bevorderen zijn in 2006 het College en Forum Standaardisatie opgericht. Interoperabiliteit staat in dit verband voor het vermogen om op elektronische wijze gegevens uit te wisselen tussen organisaties. In november 2014 zijn de taken van het College Standaardisatie over gedragen aan het Nationaal Beraad Digitale Overheid. Het Forum Standaardisatie behoudt haar rollen, taken en werkwijze en adviseert nu het Nationaal Beraad.

Het Forum Standaardisatie bevordert in het kader van interoperabiliteit het gebruik van open standaarden. Het Forum Standaardisatie heeft een zorgvuldige toetsingsprocedure voor het selecteren van open standaarden die gebruikt moeten worden binnen de publieke sector. Geselecteerde standaarden komen op de zogenaamde 'pas toe of leg uit'-lijst. Sinds 2012 toetst het Forum ook e-Overheidsvoorzieningen op geschiktheid voor hergebruik. Daarnaast doet het Forum Standaardisatie uiteenlopende verkenningen en analyses naar ontwikkelingen en instrumenten in relatie tot interoperabiliteit.

Aanleiding analyse naar afsprakenstelsels TrustTester en Qiy

In december 2015 heeft de Regieraad Dienstverlening het Forum Standaardisatie verzocht een analyse uit te voeren op de afsprakenstelsels TrustTester en Qiy. Deze afsprakenstelsels zouden voor de overheid een oplossingsrichting kunnen bieden rondom het vraagstuk van regie op gegevens door burgers en bedrijfsleven. Doel van de analyse is vast te stellen in hoeverre deze stelsels platformonafhankelijk, open en robuust zijn. Het Forum Standaardisatie heeft ingestemd met dit verzoek.

1.1.2 *Voorzieningentoets voor bestaande voorzieningen*

Het Forum voorziet voor bestaande voorzieningen binnen de (semi-) publieke sector op aanvraag in onafhankelijke toetsing en opname op de Hergebruiklijst Voorzieningen. Plaatsing op de Lijst is een status die is gericht op het bevorderen van breed gebruik. De doelgroep van de Lijst is de gehele (semi-) publieke sector. Deze omvat naast de rijksdiensten, uitvoeringsorganisaties, provincies, waterschappen en gemeenten ook instellingen in de sectoren onderwijs, zorg en sociale zekerheid. Met plaatsing op de Lijst ontstaat voor (semi-) overheidsorganisaties een incentive om voorzieningen te selecteren conform de Lijst. Ook kunnen organisaties van elkaar leren doordat de dialoog over features en eigenschappen open gevoerd kan worden, wat kan leiden tot een breder draagvlak en nieuwe toepassingen.

Een voorziening in deze context is een bouwsteen voor de elektronische overheid, die bijdraagt aan dienstverlening aan burgers, bedrijven of medeoverheden. Het is een samenstel van bijvoorbeeld informatie, organisatie en/of koppelvlak, en bevat in ieder geval een elektronische (geautomatiseerde) component.

Toetsingscriteria

In het kader van het streven naar interoperabiliteit komen voorzieningen in aanmerking voor toetsing indien:

- het een overheidsvoorziening betreft die dienstig is aan de doelen van e-overheid (zoals verbeteren dienstverlening en interne efficiency);
- de voorziening algemeen gebruikt kan worden (generieke functionaliteit en bestaande en potentiële gebruikers);
- de voorziening niet wettelijk verplicht is;
- er geen blokkerende omstandigheden zijn voor ingebruikname door nieuwe gebruikers.

Na aanmelding doorloopt de voorziening een toetsingsprocedure waarbij wordt bekeken of de voorziening voor opname op de Lijst in aanmerking komt. Het Nationaal Beraad spreekt zich uit over de voorzieningen die op de Lijst zullen worden opgenomen op basis van een beoordeling van de voorziening.

1.2 Proces toetsing Qiy

In december 2015 heeft het Forum Standaardisatie ingestemd met het verzoek van de Regieraad Dienstverlening om op basis van de Toetsingsprocedure voor voorzieningen informele analyses uit te voeren op de afsprakenstelsels TrustTester en Qiy. Het Forum maakt voor deze analyses gebruik van de criteria en ervaring die is opgedaan met eerdere toetsing van uiteenlopende voorzieningen en afsprakenstelsels. Het betreft in dit geval echter informele analyses die niet zijn gericht op of zullen resulteren in verlenen van status dan wel plaatsing op de lijst van getoetste voorzieningen voor hergebruik.

De uitkomsten in de vorm van een rapport van bevindingen, vormen inbreng voor het programma Regie op Gegevens, en daarmee de Regieraad Dienstverlening, om te bepalen of en wat de benodigde vervolgstappen zijn om met deze stelsels verder te kunnen gaan binnen de overheid.

De analyses maken deel uit van een reeks initiatieven van het programma 'Burgers en Bedrijven in Regie over hun Gegevens' (RoG). Het programma ondersteunt de bestuurlijke en maatschappelijk dialoog over persoonlijk datamanagement (PDM). De analyses van het Forum hebben maar een beperkte scope die in de bredere context van het programma RoG beschouwd worden. Uitgebreidere toelichting op PDM, de relevantie voor de Nederlandse overheid en de ontwikkeling van afsprakenstelsels in dat kader staan beschreven in onder andere een discussiepaper⁵ en een essay⁶, die beide als losse bijlagen beschikbaar zijn.

Onderhavig document heeft uitsluitend betrekking op Qiy. Voor TrustTester is dezelfde – maar separate - procedure doorlopen. Bij de toetsing en advisering is het Bureau Forum Standaardisatie ondersteund door een (externe) begeleidende partij, in dit geval Verdonck, Klooster & Associates (VKA).

Het toetsingsproces van Qiy kent de volgende stappen:

- intake en eerste toetsing aan criteria;
- uitvoering van een toets door de begeleidende partij;
- opstellen van een rapport van bevindingen door een expertgroep.

⁵ *Discussiepaper Burger en Bedrijven in regie op hun gegevens. Discussiepaper Burger en Bedrijven in regie op hun gegevens. Versie 1.0 november 2015.*

⁶ *Persoonlijk datamanagement – Ontwikkelingen en oplossingen voor een digitale overheid. Versie 1.0 juli 2016.*

1.2.1

Doorlopen proces tot nu toe

Voor het opstellen van dit rapport van bevindingen zijn de volgende stappen doorlopen.

Intake

In de eerste plaats is een intake uitgevoerd, waarbij is beoordeeld of Qiy getoetst kan worden met behulp van de voorzieningentoets van het Forum Standaardisatie. In de intake is door het Bureau Forum Standaardisatie en het programma Regie op Gegevens geoordeeld dat toetsing van Qiy weliswaar afwijkt van de reguliere voorzieningentoets, maar - gezien de toepasbaarheid van de kwaliteits- en hergebruikcriteria op 'afsprakenstelsels' - mogelijk is.

Gedurende de intake is komen vast te staan dat genoemde afwijkingen ten aanzien van de toetsing bestaan uit het volgende:

1. Dit rapport van bevindingen dient als inbreng voor het project Regie op Gegevens, en daarmee de Regieraad Dienstverlening, er wordt geen advies voorgelegd aan het Forum Standaardisatie ter besluitvorming tot plaatsing op de Lijst,
2. Het betreft een informele toets, er volgt dus geen openbare consultatie na de expertbijeenkomst,
3. Qiy is een afsprakenstelsel, geen ICT-voorziening,⁷
4. Qiy is te beschouwen als een uitvoeringsvariant van wat breder wordt aangeduid als Persoonlijk Datamanagement (andere termen zijn ook in omloop zoals Personal Data Services), zijnde een maatschappelijke ontwikkeling waarvoor vele (ook commerciële) toepassingen denkbaar zijn en waarbij de gebruiker (burger) centraal staat, waardoor niet op voorhand vaststaat dat het hier om een voorziening *voor en door de overheid* gaat, sterker nog: de rol van de overheid is juist nog nader te bepalen, terwijl de voorzieningentoets van het Forum Standaardisatie tot nog toe gebruikt is voor toetsing van voorzieningen voor en door de overheid zoals MijnOverheid, eHerkenning, Digipoort PI en het Digitaal Ondernemersplein, en
5. Qiy is nog in een beginstadium van ontwikkeling, bij eerdere toetsingen ging het om voorzieningen die reeds volop in productie waren.

Ondanks deze afwijkingen heeft Qiy, ondersteund door de begeleidende partij, gedurende de intake de zelftoets uitgevoerd, bestaande uit:

- *Kwaliteitstoets*
Deze toets betreft de intrinsieke kwaliteit van de voorziening, en omvat aspecten als robuustheid, schaalbaarheid, en beheer.
- *Herbruikbaarheidstoets*
Deze toets heeft betrekking op gebruiksmogelijkheden de voorziening ook in andere domeinen dan het domein waarvoor ze is ontwikkeld.

⁷ Het afsprakenstelsel Qiy is technisch nog slechts gerealiseerd in de vorm van een generieke (trust)infrastructuur met de bijbehorende services en een eenvoudige applicatie (Dappre). Deze toets heeft geen betrekking op die implementatie, maar op het afsprakenstelsel als zodanig.

Toets door de begeleidende partij

De zelftoets vormt het startpunt voor de toets door de begeleidende partij. De resultaten van de toets door de begeleidende partij zijn in de vorm van bevindingen opgenomen in hoofdstuk 4. Deze toets omvat tevens een duiding van de baten van breed gebruik, een kwalitatieve duiding van de kostenvoordelen die op macroniveau door gebruik kunnen worden verwacht en een duiding van mogelijke risico's en aandachtspunten die bij inzet en gebruik in acht moeten worden genomen. Ook is door de begeleidende partij een voorstel geformuleerd voor een organisatorisch werkingsgebied en functioneel toepassingsgebied.

Een aantal van de wereldwijd in ontwikkeling zijnde alternatieven is in deze analyse gesignaleerd maar niet vergeleken.

1.3 Samenstelling expertgroep

Voor de expertgroep zijn personen uitgenodigd die vanuit hun persoonlijke expertise of werkzaamheden bij een bepaalde organisatie direct of indirect belang hebben bij het afsprakenstelsel, of die beschikken over specifieke kennis die van belang is voor beoordeling van het afsprakenstelsel. Daarnaast is een onafhankelijke voorzitter van de expertgroep aangesteld.

Aan de expertbijeenkomst hebben de volgende experts deelgenomen:

Naam	Organisatie	Functie
Titus Sips	APG	Strategy consultant
Harmannus Kruizinga	SVB	Informatiemanager
Steven Gort	ICTU	Datafluisteraar
Frans van Koppen	Ministerie van EZ	Business architect
Esther Makaay	SIDN	Servicearchitect
Henk Duinkerken	Doorbraak in Dienstverlening	Interim manager
Eric Loe	Doorbraak in Dienstverlening	Interim manager
Bas Tuinenga	Inlichtingenbureau	Business Development Manager
Floris Kleemans	Focafet	Expert UETP
André de Kok	RvIG	Stelselarchitect
Bram Neuteboom	Digital Me	CTO
Ad van Loon	Qiy Foundation	General Counsel
Douwe Leguit	Ministerie van BZK	Programmamanager Regie op Gegevens
Liza Abrahamse	Ministerie van BZK	Programmamedewerker Regie op Gegevens

De rol van onafhankelijke voorzitter van de expertgroep is vervuld door Wil Janssen, managing partner bij InnoValor. De expertgroep is in opdracht van Forum Standaardisatie begeleid door Paul Dam en Jasmijn Wijn, beide werkzaam bij Verdonck, Klooster & Associates (VKA). Marijke Abrahamse en Desiree Castillo Gosker, beide werkzaam bij het Bureau Forum Standaardisatie, hebben deelgenomen aan de expertgroep als toehoorder.

1.3.1 Vervolgstappen

De bevindingen van de expertgroep zijn in een gesloten consultatie, onder leden van het Forum Standaardisatie en de Regieraad Dienstverlening, voorgelegd voor commentaar. Na verwerking van dat commentaar – daar waar nodig worden experts wederom betrokken – is dit rapport van bevindingen opgeleverd aan het programma Regie op Gegevens, en daarmee ook aan de Regieraad Dienstverlening.

De volgende personen hebben input geleverd tijdens de gesloten consultatie:

Naam	Organisatie	Functie
Paul Zeef	Logius	Business consultant
Louis Tinselboer	Logius	Productmanager MijnOverheid
Saco Bekius	Belastingdienst	Strategisch adviseur
Jeroen Schuuring	KING	Adviseur
Mariska Zwinkels	Ministerie van OCW	Senior adviseur
Stan Dekker	Inspectie Leef- omgeving en Transport	Afdelingshoofd Procesontwerp en Vernieuwing
Marc van de Graaf	Ministerie van AZ	Adviseur
Marianne Krug	Unie van Waterschappen	Beleidsadviseur

1.4

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een toelichting op hoofdlijnen op Qiy. Hoofdstuk 3 bevat een weergave van de bespreking van Qiy door de experts met als onderdelen:

- een voorstel voor het toepassingsgebied en het werkingsgebied van Qiy,
- een voorstel voor aanbevelingen ter bevordering van de adoptie.

In hoofdstuk 4 zijn de bevindingen uit de toets door de begeleidende partij opgenomen. Dit hoofdstuk bevat ook de voorbeeldcasus die is opgesteld ten behoeve van de oordeelsvorming door de expertgroep.

Voor de beoordeling van Qiy is het toetsingskader voor voorzieningen gebruikt. Hierdoor kan het voorkomen dat in onderliggend rapport gesproken wordt van een voorziening. In dit geval dient dit te worden gelezen als 'afsprakenstelsel' of 'Qiy'.

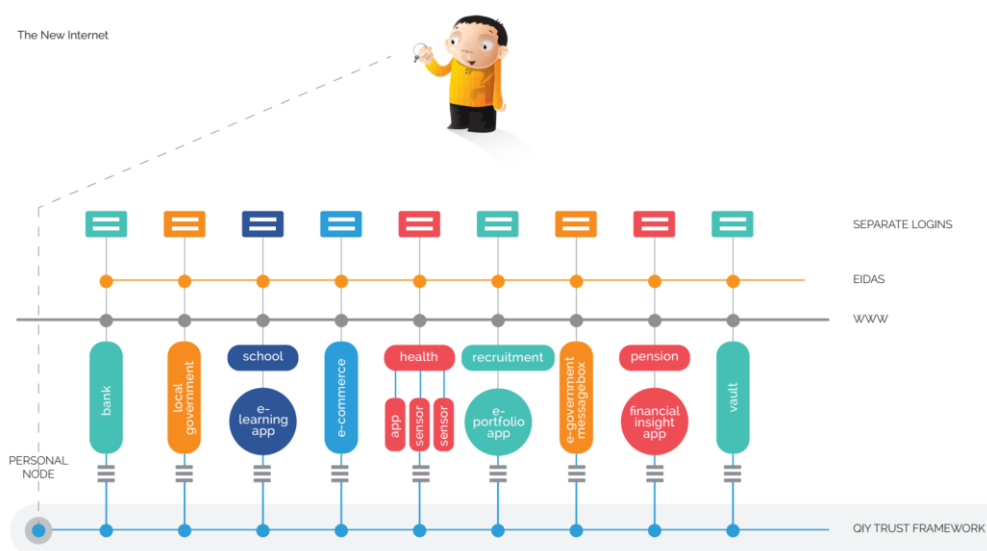
2 Toelichting op de voorziening in procedure

2.1 Functionaliteit

Het afsprakenstelsel Qiy biedt individuen de mogelijkheid persoonsgebonden gegevens uit te wisselen met het publieke en private domein. Gegevensuitwisseling vindt plaats onder regie van de burger, de burger is de centrale spil. Daartoe bevat de persoonlijke Qiy Node, van waaruit gegevens worden uitgewisseld, verwijzingen naar persoonlijke gegevens. De Qiy Node bevat zelf praktisch geen gegevens (de Qiy Node is dus geen traditionele kluis). Het uitwisselen van gegevens via de persoonlijke Qiy Node gebeurt doordat de burger via zijn Qiy Node partij A laat antwoorden op een vraag/vragen van partij B. Het antwoord is beschikbaar gedurende een van tevoren bepaalde termijn.

Indien antwoorden (verklaringen) in geaggregeerde vorm beschikbaar zijn, kan de burger besluiten om de hem betreffende persoonsgegevens die partij B wenst te ontvangen van partij A, in geaggregeerde vorm aan partij A ter beschikking te stellen. Dit kan bijvoorbeeld relevant zijn indien partij B er wel belang bij heeft te weten of de betreffende burger ouder is dan 18 jaar, maar niet de exacte geboortedatum van de betreffende burger hoeft te weten. Ander voorbeeld is wanneer partij B er belang bij heeft om te weten of een burger een bepaald minimum- of maximuminkomen heeft, maar niet de precieze hoogte van het inkomen hoeft te weten.

Het afsprakenstelsel Qiy betreft niet de inhoud en semantiek van uitgewisselde gegevens. Qiy maakt het mogelijk 'gesloten enveloppen' te routeren. Een partij die bij de routing van dergelijke 'gesloten enveloppen' betrokken is kan niet verder kijken dan de eerste eerder en de eerste latere partij in de routeringsketen. Dit betekent dat bestaande informatiemodellen en standaarden kunnen worden gebruikt. Daarnaast maakt Qiy gebruik van diensten voor verificatie van de identiteit en bijbehorende gegevens. Identificatie en authenticatie is geen onderdeel van Qiy zelf.

Bovenstaande afbeelding toont drie lagen: traditioneel inloggen, federatief inloggen en het Qiy Trust Framework. Bij (federatief) inloggen moet de burger nog steeds verschillende van zijn persoonsgebonden gegevens bij verschillende platformen ophalen (downloaden) om die vervolgens weer te uploaden naar een partij die daar om vraagt. Echter, een burger die inlogt op zijn persoonlijke Qiy Node kan rechtstreekse verbindingen maken tussen die Qiy Node en zijn persoonsgebonden gegevens los van de vraag bij welk platform die persoonsgebonden gegevens zijn opgeslagen. Het Qiy Trust Framework is dus platform onafhankelijk.

Qiy Trust Principes

Het afsprakenstelsel Qiy gaat uit van een aantal principes, dat de rechten van het individu omschrijft wanneer deze gegevens uitwisselt via het Qiy Trust Framework. Alle actoren binnen het afsprakenstelsel moeten zich aan deze regels houden.

Qiy Node	Een aan mij verstrekte Qiy Node voldoet aan de Qiy Standaard. Via mijn Qiy Node kan ik beschikken over mijn gegevens.
Mijn gegevens	Mijn gegevens mogen alleen met mijn toestemming worden gebruikt. Of die zich nu bevinden bij een organisatie of dat ik ze zelf heb gegeven.
Anonimiteit	Ik kan mijn gegevens altijd anoniem delen, behalve als dat wettelijk verboden is. In dat laatste geval kan ik kiezen of ik identificerende gegevens wil verstrekken óf dat ik de transactie af wil breken.
Waarborgen	Wanneer een organisatie een waarborg vraagt over mij, moet de gevraagde waarborg echt nodig zijn voor het beoogde doel.
Dataminimalisatie	Een organisatie mag mij alleen die gegevens vragen die echt nodig zijn voor het beoogde doel, of die gegevens gevalideerd zijn of niet.
Keuze termijn ter beschikking stellen	Ik kan besluiten (een deel van) mijn gegevens éénmalig of voor een bepaalde periode ter beschikking te stellen. Ik kan dit besluit altijd wijzigen, tenzij er een contractuele reden is waarom dit niet kan.
Informatieplicht	Als een organisatie mijn gegevens wil gebruiken moeten ze me eerst informeren waarom ze dat willen en hoe vaak.
Toegang	Organisaties die deelnemen aan het afsprakenstelsel Qiy zijn verplicht mij 'toegang' te geven tot mijn gegevens. Dit geldt niet voor anonieme gegevens, maar verder wel voor alle gegevens die over mij gaan, ook als die ontstaan zijn op basis van gegevens die ik ter beschikking heb gesteld.
Delen van mijn gegevens	Organisaties mogen mijn gegevens alleen delen met een andere partij wanneer ik daarvoor toestemming heb gegeven. Deze toestemming kan niet 'voor altijd' zijn. De enige uitzondering is dat organisaties dit verplicht zijn vanwege bestaande wet- of regelgeving. Dergelijke uitzonderingen moeten te allen tijde traceerbaar zijn.
Privacy statements	Iedere partij die deelneemt aan het afsprakenstelsel Qiy en mijn gegevens gebruikt of erover beschikt, beveiligd deze gegevens volgens de eisen die daar door Qiy aan gesteld zijn.
Bescherming gegevens	Voor iedere organisatie die via Qiy met mijn gegevens te maken heeft, hebben deze Qiy Principes voorrang boven hun eigen privacy statements als de Qiy Principes meer bescherming bieden. Omgekeerd gaan de eigen privacy statements van een organisatie voor als die meer bescherming bieden.
Klachten en geschillen	Als er een klacht is spreek ik eerst de direct betrokken organisatie aan. Dat kan ik doen via hun website. Als dat geen goed resultaat oplevert, mag ik de Geschillencommissie inschakelen.

2.1.1 *Samenhang met standaarden en andere voorzieningen*

Qiy biedt de mogelijkheid om de burger regie te laten voeren over de uitwisseling van gegevens – die hem betreffen – tussen verschillende organisaties. Afspraken over de semantiek (door Qiy de 'horizontale afstemming tussen verticale ketens' genoemd) is nodig, maar vormt strikt genomen geen onderdeel van Qiy. Hierbij kan – waar mogelijk en zinvol – aangesloten worden bij de semantische standaarden die reeds bestaan.

Daarnaast maakt Qiy gebruik van diensten voor verificatie van de identiteit en bijbehorende gegevens. Identificatie en authenticatie is geen onderdeel van Qiy zelf. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan Idensys.

2.1.2 *Soortgelijke voorzieningen*

Qiy is te beschouwen als een uitvoeringsvariant van wat breder wordt aangeduid als Persoonlijk Datamanagement (andere termen zijn ook in omloop zoals Personal Data Services), zijnde een maatschappelijke ontwikkeling waarvoor vele (ook commerciële) toepassingen denkbaar zijn en waarbij de gebruiker (burger) zelf regie voert over zijn gegevens en de uitwisseling van deze gegevens tussen organisaties. Er zijn meerdere initiatieven in Europa en wereldwijd op dit gebied. Qiy lijkt daarvan, in ieder geval in Nederland en in ieder geval voor het onderdeel governance, één van de meest ontwikkelde. In Europa zijn er meer vergelijkbare oplossingen, zoals Mydex, Allfiled en Paoga in Groot-Brittannië en OpenPDS (een open sourcevariant) in de Verenigde Staten.

Daarnaast zijn er enkele open standaarden die specifiek ingezet kunnen worden voor Persoonlijk Datamanagement, zoals User Managed Access (UMA, feitelijk een profiel op een andere open standaard OAuth 2).

2.2 **Bestaande en potentiële gebruikers**

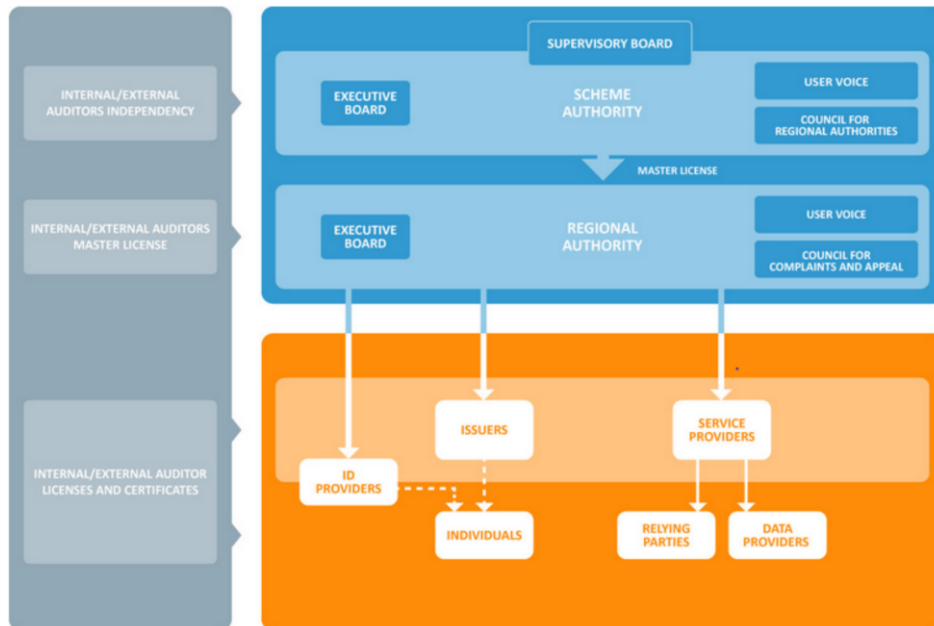
Het afsprakenstelsel Qiy is nog niet actief breed in gebruik. Op basis van het Qiy Afsprakenstelsel zijn oplossingen geïmplementeerd door APG, Intrasurance en Digital Me en is Aegon bezig haar productieomgeving voor te bereiden op aansluiting op het Qiy Trust Framework.

Vanuit de diverse gesprekken die Qiy heeft gevoerd met zowel publieke als private partijen, en de usecases die zijn opgesteld is een aantal potentiële gebruikers aan te merken. Deze partijen bevinden zich zowel in het publieke domein, publiek-private domein als het private domein:

- Overheidsorganisaties (gemeenten, rijksoverheid en centrale voorzieningen zoals MijnOverheid)
- Financiële dienstverlening
- Verzekeraars
- Gezondheidszorg
- Sociale woningmarkt
- Werk en ondernemerschap
- Media- en entertainmentmarkt

2.3 Beheerorganisatie en governance

Het beheermodel is weergegeven in onderstaande figuur. De verschillende rollen worden hierna toegelicht.

Rol	Toelichting
Scheme Authority	Een internationale non-profit organisatie die de volgende rollen vervult: • toezicht en controle; • opstellen van licentievoorwaarden en/of certificeringseisen; • opstellen en handhaven van de technische en organisatorische vereisten, alsmede van de regels en voorschriften die onderdeel uitmaken van het Qiy Afsprakenstelsel; • organiseren en voeren van een constante dialoog met alle belanghebbenden; • garanderen en bewaken van de continuïteit; • nakoming. De Supervisory Board en Executive Board zijn organen van de Scheme Authority.
Supervisory Board	Een onafhankelijke raad houdt toezicht met als doel om een open en neutraal afsprakenstelsel te blijven ontwikkelen.
Executive Board	Het dagelijks bestuur van het afsprakenstelsel dat verantwoording aflegt aan de Supervisory Board. De vijf Work Streams (zie hierna) werken in opdracht van dit dagelijks bestuur.
Regional Authority	Is op nationaal niveau verantwoordelijk voor de implementatie van het afsprakenstelsel Qiy.
Auditors	Om te kunnen garanderen dat de implementatie van het afsprakenstelsel Qiy open, interoperabel, transparant en neutraal is en blijft wordt controle uitgeoefend door onafhankelijke partijen op zowel de Scheme Authority, de Regional Authority als Issuers en Service Providers. Hiermee wordt afgedwongen dat alle partijen zich houden

	aan de voorwaarden van de voor hen geldende licentie.
Issuer	Issuers leveren de persoonlijke Qiy Nodes en eventueel aanvullende diensten en/of producten, rechtstreeks aan individuen of via derden. Issuers zijn gebonden aan de licentievoorwaarden van het afsprakenstelsel Qiy. Commerciële en niet-commerciële partijen kunnen Issuer zijn. Ook een overheidsorganisatie kan optreden als Issuer.
Service Provider	Service Providers leveren toegang en diensten aan partijen die data willen leveren (Data Providers) via Qiy Nodes en aan partijen die data willen betrekken (Relying Parties) via Qiy Nodes.
Individuals	Beheert de toegang tot zijn/haar persoonsgebonden gegevens via zijn/haar Qiy Node.

De governancestructuur van Qiy is ontstaan en wordt doorontwikkeld in de werkgroep 'Governance' waar publieke (onder andere de Ministeries van BZK en EZ) en private partijen (onder andere Aegon, Motiv, Intrasurance en SIDN) aan deelnemen.

2.4 Toekomstige ontwikkelingen

Qiy bevindt zich momenteel in een zogenoemde transitiefase. In deze fase tracht Qiy tot meer gebruik te komen onder private en publieke partijen. Daartoe is momenteel met een groot aantal (overheids-) partijen intensief overleg gaande, waaronder verschillende ministeries, Belastingdienst, gemeenten Boxtel, Arnhem, Almere, 's-Hertogenbosch, Zaanstad en Eindhoven, DUO, KvK, MijnOverheid en een aantal woningcorporaties. De beoogde duur van de transitiefase is drie jaar (met ingang van januari 2015).

Nog los van de meer grootschalige en meer robuuste implementatie die nodig zal zijn van het afsprakenstelsel, is aan de hand van voornoemde ontwikkeling mede helder geworden dat ook inhoudelijk doorontwikkeld zal moeten worden. Doordat met Qiy gegevensuitwisseling mogelijk wordt die eerder nog niet plaatsvond, ontstaat de behoefte om op semantisch niveau afspraken te maken tussen partijen. Het betreft dan veelal afstemming van semantiek tussen partijen uit verschillende sectoren. Qiy werkt aan afstemming tussen (verticale) standaarden in verschillende ketens. Dit moet het mogelijk maken om proprietary modellen voor uitwisseling van persoonsgebonden gegevens op een horizontale technische laag uit te wisselen.

3 Advies

3.1 Afbakening

Toelichting afbakening: functioneel toepassingsgebied en organisatorisch werkingsgebied

De toetsing van een voorziening vindt plaats tegen de achtergrond van een beoogd gebruik dat is afgebakend door:

- *Organisatorisch werkingsgebied*
Dit het domein (organisatorisch, taakvelden) binnen de overheid waarin de voorziening wordt of kan worden toegepast. Bijvoorbeeld: gemeenten, provincies, waterschappen, Rijk, zorginstellingen of de sector werk & inkomen.
- *Functioneel toepassingsgebied*
Dit is de omschrijving van de functie die de voorziening vervult binnen het organisatorisch werkingsgebied

Functioneel toepassingsgebied

Qiy is een afsprakenstelsel voor Persoonlijk Datamanagement (andere termen zijn ook in omloop zoals Personal Data Services) waarbij de burger zelf regie voert over zijn gegevens en de uitwisseling van deze gegevens met en/of tussen organisaties. Bij concrete toepassingen gaat het steeds om gevallen waarbij overheden gegevens beschikbaar stellen aan de burger ten behoeve van dienstverlening door andere overheden of private partijen.

Organisatorisch Werkingsgebied

Nederlandse overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de (semi-) publieke sector.

Bovenstaande formulering van het organisatorisch werkingsgebied is de 'standaardformulering' van het Forum. De experts zien geen aanleiding om dit te beperken.

3.2 Bevindingen en aanbevelingen voor inzet en gebruik van het afsprakenstelsel

Persoonlijk datamanagement wordt door stakeholders gezien als een belangrijke ontwikkeling, waar het zinvol is om bij aan te sluiten. Uit de analyse van het Qiy afsprakenstelsel blijkt de toegevoegde waarde van deze benadering en een serieuze belangstelling bij meerdere overheidspartijen. Overheden kunnen Qiy onder andere gebruiken om laagdrempelig toestemming aan de burger te vragen voor hergebruik van gegevens die bij medeoverheden bekend zijn, waaronder contactgegevens. Burgers profiteren hierbij van betere dienstverlening.

Voor gebruik door de overheid geldt wel een aantal randvoorwaarden en dienen meerdere activiteiten uitgevoerd te worden.

3.2.1 *Randvoorwaarden voordat inzet en gebruik plaatsvindt*

De expertgroep benoemt de volgende zaken:

- de overheid zou mogelijk moeten maken dat burgers hun identiteitsgegevens kunnen koppelen aan hun persoonlijke Qiy Node (burgers hebben in de huidige situatie geen beschikking over hun eigen identiteitsgegevens, ze hebben slechts inzage- en correctierecht, wat onvoldoende geschikt is om tot koppeling met Qiy te dienen);
- het zou in beginsel niet moeten gaan om het delen van 'heel gevoelige gegevens'⁸;
- er dient een voorziening te zijn waarmee burgers, zoals bij 'identiteitsdiefstal' en gehackt zijn of faillissement van de Issuer, hun Qiy Node kunnen terugclaimen;
- voordat gebruik door de overheid opdoemt, dienen betere scores behaald te worden op criteria uit de Kwaliteitstoets en de Hergebruiktoets.

3.2.2 *Aanbevelingen die tot brede inzet en gebruik kunnen leiden*

Gecoördineerde inzet

Leden van de expertgroep zijn het eens over het volgende ten aanzien van de rol van de overheid bij het afsprakenstelsel Qiy. De overheid dient een integrale aanpak te kiezen om het afsprakenstelsel in gebruik te nemen, naar analogie van de gecoördineerde stadsontwikkeling van de "Kop van Zuid" in Rotterdam. De aanpak dient ten minste te bestaan uit:

- het stellen van kaders, welke gegevensuitwisselingen in welke situaties juridisch (en maatschappelijk) toelaatbaar zijn (het bestemmingsplan)⁹;
- huidige voorzieningen van de overheid geschikt maken voor aansluiting op Qiy (de Erasmusbrug die noord en zuid verbindt);
- het initiëren van concrete toepassingen die zorgen voor een stimulerende werking (in analogie met het vestigen van enkele rijkskantoren op de Kop van Zuid in Rotterdam).

Mogelijk wijzigend karakter beveiligingsrisico's

Aandachtspunt is dat het concept van zelfmanagement van persoonlijke gegevens via een node betekent dat er clustering van toegang tot een veelheid van gegevens van één individu plaatsvindt. In traditionele registers is sprake van toegang tot één of enkele gegevens van een veelheid van individuen. De impact van zo'n kanteling, met name met betrekking tot beveiligingsrisico's dient goed onderzocht te worden.

Géén overheidsvoorziening, wel operationele rollen voor de overheid

Het afsprakenstelsel als geheel hoeft geen overheidsvoorziening te zijn, maar de overheid dient wel actief en structureel deel te nemen in de governance van het afsprakenstelsel. Daarbij kan de overheid verschillende operationele rollen hebben, zowel *data provider*, *relying party*, *identity provider* als *issuer* van Qiy Nodes.

⁸ Zoals bijzondere persoonsgegevens (gezondheid, geloofsovertuiging, BSN etc.)

⁹ Om de kans te beperken dat organisaties de verstrekte gegevens ook voor andere doeleinden kunnen gebruiken, zoals risicoselectie.

De overheid kan in dit soort afsprakenstelsels in meerdere operationele rollen (al dan niet tegelijkertijd) participeren:

- als beheerder van bronnen van persoonlijke gegevens (zoals de basisregistraties),
- als partij die gegevens van burgers vraagt (zoals bij de aanvraag van toeslagen, subsidies en vergunningen),
- als partij die een digitale identiteit van een individu vaststelt, en
- als uitgever van een persoonlijke omgeving aan burgers van waaruit het beheer kan worden gevoerd over gegevensuitwisseling (i.c. Qiy Nodes).

Het functioneel toepassingsgebied voor de overheid bestaat dan ook uit bovenstaande vier mogelijkheden voor de operationele inzet van Qiy.

Daarnaast zijn (samenwerkings)constructies mogelijk waarbij een bestaande overheidsvoorziening (zoals MijnOverheid) optreedt als launching customer en/of dienstverlener voor deelaspecten van het afsprakenstelsel.

Sturing en toezicht

Bovenstaande mogelijkheden voor operationele inzet van Qiy brengen in min of meerdere mate met zich mee dat de overheid zich – naar onze mening – het belang moet aantrekken van het (mede) richting geven aan (de ontwikkeling van) het afsprakenstelsel Qiy, bijvoorbeeld door participatie in een van de organen van de Scheme Authority of de Regional Authority.

Daarbij komt dat indien meerdere (of zelfs vele) overheidsorganisaties Qiy (of een dergelijk afsprakenstelsel) inzetten, de noodzaak groeit om de overheidsparticipatie in deze rollen efficiënt vorm te geven en bijvoorbeeld niet alle overheidsorganisaties direct te laten participeren in genoemde organen van het afsprakenstelsel.

Overigens laat bovenstaande onverlet dat de overheid op grond van huidige wet- en regelgeving reeds een toezichthoudende rol heeft. Deze raakt onder andere aan het feit dat Issuers, Relying Parties en Data Providers (en mogelijk ook Service Providers) persoonsgegevens verwerken. De toezichthoudende rol staat los van de verschillende opties voor operationele en/of sturende rollen die ingevuld kunnen worden en wordt in deze analyse verder niet behandeld.

Overige aanbevelingen

Financiering

Structurele financiering ontbreekt momenteel. Dit dient geregeld te zijn voordat de overheid dit afsprakenstelsel structureel inzet.

Samenhang Qiy en TrustTester en andere voorzieningen

De expertgroep roept TNO en Qiy op om te bekijken binnen welke casus en organisatorisch werkingsgebied de afsprakenstelsels TrustTester en Qiy complementair aan elkaar kunnen zijn om zo de potentie van beide stelsels helder te kunnen duiden. Daarnaast bestaat de behoefte aan inzicht in welke situaties Attribute Providers en Relying Parties met meerdere stelsels te maken krijgen vanwege bijvoorbeeld een eventuele overlap in functionaliteit van verschillende stelsels zoals TrustTester en Qiy.

De expertgroep roept op om het speelveld breder in beeld te brengen: hoe verhouden verschillende Persoonlijk Datamanagement-voorzieningen zich en hoe verhouden zij zich tot (andere) attributendiensten.

Onderzocht dient te worden op welke wijze MijnOverheid en Qiy kunnen samenwerken. Hierbij kan gedacht worden aan de mogelijkheid om Qiy-

functionaliteit in MijnOverheid te brengen, zoals ten behoeve van eenmalige verstrekking van emailadres, telefoonnummer en (later misschien ook) rekeningnummer, die overheidsorganisaties vervolgens kunnen gebruiken en/of integratie van Qiy-functionaliteit in MijnOverheid ter beheer van de instellingen wie toegang heeft tot welke gegevens.

4 Toetsing van het afsprakenstelsel aan criteria

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat de bevindingen uit de toets door de begeleidende partij en die derhalve deel uitmaken van de oordeelsvorming door de Expertgroep. De bevindingen bestaan uit de volgende onderdelen:

- de kwaliteitstoets en de herbruikbaarheidstoets zoals deze zijn uitgevoerd door de begeleidende partij,
- de voorbeeldcasus, en
- de evaluatie in de vorm van een kwalitatieve businesscase op hoofdlijnen.

Omwille van het overzicht is de evaluatie als eerste opgenomen.

4.2 Evaluatie (kwalitatieve businesscase)

De evaluatie vat de bevindingen uit de toets samen, en wel onder de noemers baten, kosten en risico's van inzet en gebruik van de voorziening door de overheid.

Onder baten wordt in dit verband verstaan, de voordelen van gebruik van de voorziening in termen van:

- een bijdrage aan de doelen van de e-overheid, en
- functionele bruikbaarheid: de mogelijkheid om de bedrijfsvoering te optimaliseren.

Onder kosten wordt verstaan: een kwalificatie op macroniveau van de kostenverhouding tussen enerzijds de kosten van hergebruik van de voorziening versus anderzijds de kosten van het zelf ontwikkelen van (een) soortgelijke voorziening(en) door nieuwe gebruikers.

Onder risico's wordt verstaan: mogelijke problemen bij gebruik van de voorziening, en de oorzaken van deze mogelijke problemen. Daarbij wordt ook aangegeven welke maatregel het risico kan verkleinen. De informatie in dit onderdeel is vooral afkomstig uit de samenvatting van de belangrijkste aandachtspunten die uit de kwaliteitstoets en de herbruikbaarheidstoets naar voren zijn gekomen.

Kanttekening die bij de evaluatie geplaatst dient te worden is dat Qiy op dit moment nog in ontwikkeling is. Hierdoor kan nog niet worden gesproken van een volledig werkend afsprakenstelsel. In de toetsing is gekeken naar de huidige status van Qiy en het potentieel van Qiy als 'zoemend' afsprakenstelsel.

Bijdrage aan de doelen van de e-overheid

- Niet aan voldaan
 Enigszins aan voldaan
 Grotendeels aan voldaan
 Volledig aan voldaan

Het is een doelstelling van e-overheid om burgers en bedrijven zo makkelijk mogelijk digitaal zaken te laten doen met de overheid, waarbij digitaal zakendoen betrouwbaar, veilig en betaalbaar moet zijn.

Regie over eigen gegevens

Qiy stelt burgers in staat regie te voeren over de uitwisseling van gegevens die over hen bekend zijn bij organisaties. Zo weten burgers wat er met hun gegevens gebeurt cq. wat de overheid met hun gegevens doet en met wie deze uitgewisseld worden. Uiteraard veronderstelt dit wel dat die gegevensuitwisseling inderdaad via de burger plaatsvindt en niet (zoals nu) 'achterlangs' tussen overheidsorganisaties.

Onverlet blijft uiteraard dat voor een (groot) deel van de huidige gegevensuitwisselingen tussen overheidsorganisaties een wettelijke basis bestaat, die is gecreëerd vanwege een legitiem belang van de overheid (zoals beleidsdoelen en/of een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering). Denk aan uitwisseling van loonaangiftegegevens tussen de Belastingdienst en UWV. Op voorhand lijkt vrijwel uitgesloten dat dergelijke gegevensuitwisselingen via *Qiy* zullen verlopen, waar geen sprake is van enige mate van vrijwilligheid bij de burger of deze de gegevensuitwisseling tot stand wil brengen. We zien genoemde baten van *Qiy* dus vooral waar sprake is van vrijwillige gegevensverstrekking en/of verstrekkingen waar de burger zelf een belang bij heeft. Het gaat dan om verstrekkingen bij besluiten op aanvraag, het delen van toezicht- en handavingsgegevens met andere overheden (voor zover al niet een wettelijke grondslag bestaat) en het delen van gegevens uit overheidsregistraties met bedrijven (zoals inkomensgegevens bij een hypotheekaanvraag).

Innovatie van publieke dienstverlening

Doordat gebruikers toestemming geven voor het gebruik van gegevens en gegevensuitwisseling via *Qiy* verloopt, kunnen innovaties tot stand komen met minder juridische belemmeringen en zonder dat organisaties direct moeten samenwerken. Innovatie is daarmee niet beperkt door het innovatievermogen en de ontwikkelcapaciteit van de overheid zelf. Daarnaast kunnen private partijen het initiatief nemen voor innovatie, omdat zij bijvoorbeeld toestemming van gebruikers hebben om zijn gegevens te gebruiken.

Veilige digitale gegevensuitwisseling

Uitwisseling van gegevens vormt een toenemend probleem, omdat partijen wel gegevens willen ontvangen, maar niet willen verstrekken om juridische, competitieve en

risicobeheersingsredenen. Met name bij digitale gegevensuitwisselingen zijn deze barrières in een aantal gevallen onneembaar. Noodgedwongen wordt daarom veel informatie uitgewisseld via papier of via onbetrouwbare digitale middelen. Vaak kunnen burgers wel gegevens van een platform downloaden om die vervolgens zelf te transporteren (door middel van uploaden) naar een ander platform. In dat proces gaat de validering en de daarmee samenhangende trust echter verloren, omdat de gegevens nu als self-declared aangemerkt zullen worden. Als gevolg hiervan moeten de gegevens nogmaals worden geverifieerd.

De verwerking van informatie op papier neemt veelal relatief veel tijd in beslag, wat resulteert in hoge kosten. Daarnaast is de kans groot dat er (door menselijke handelingen) fouten worden gemaakt gedurende de informatieverwerking.

Qiy omvat beveiligingsmaatregelen waarmee digitale gegevens veilig uitgewisseld kunnen worden. Bovendien zal – indien grootschalig gebruik optreedt – gegevensuitwisseling ook gestandaardiseerd worden door het gebruik van *Qiy*, doordat de technische afspraken die rond *Qiy* worden gebruikt, steeds hetzelfde zijn voor alle gegevensuitwisselingen. Daarmee resteert vooral nog een vraagstuk om semantiek af te stemmen.

Eenmalige gegevensverstrekking

Er zijn veel situaties denkbaar waarbij burgers/consumenten en bedrijven gegevens moeten verstrekken om een dienst af te nemen of een product aan te schaffen. De 'verkopende' partij moet deze gegevens vervolgens controleren, waarbij een burger/consument de gegevens ook hard copy moet aanleveren. Deze processen nemen relatief veel tijd in beslag, wat resulteert in hoge kosten. Daarnaast is de kans groot dat er (door menselijke handelingen) fouten worden gemaakt gedurende de informatieverwerking.

Dit handmatige controleproces is echter niet noodzakelijk, aangezien er (semi-)overheden zijn die al beschikken over deze informatie. In het geval van een loonverificatie beschikken het UWV en de Belastingdienst over actuele loongegevens.

Met *Qiy* wordt mogelijk dat burgers zelf de gegevens delen die bij vertrouwde bronnen over hen bekend zijn.

Functionele bruikbaarheid

- Niet aan voldaan
- Enigszins aan voldaan
- Grotendeels aan voldaan
- Volledig aan voldaan

Qiy biedt de mogelijkheid voor burgers om (overheids-) organisaties gestructureerd gegevens over hen te laten uitwisselen onder hun regie. Randvoorwaarde is wel dat afstemming over semantiek plaatsvindt en authenticatie (verificatie van de identiteit) van de burger op voldoende hoog betrouwbaarheidsniveau geborgd is.

Het gebruik van Qiy is voor meerdere toepassingen denkbaar. Generiek is Qiy bruikbaar waar de burger zelf kiest voor het uitwisselen van gegevens uit vertrouwde bronnen, zoals het aanvullen/voorinvullen van gegevens bij besluiten op aanvraag, het delen met overheden en bedrijven van BRP-gegevens, inkomensgegevens en andere gegevens uit basis- en kernregistraties van de overheid.

Kosten

Relatieve kosten (macro) bij hergebruik zijn lager dan bij het uitblijven van hergebruik

- Niet aan voldaan
- Enigszins aan voldaan
- Grotendeels aan voldaan
- Volledig aan voldaan

Met betrekking tot de kosten betalen de 'early adopters' de meeste kosten. Data providers en relying parties dragen zelf de kosten voor het implementeren (en gebruiken) van Qiy.

4.2.2

Risico's

Onderdeel van de pilot is om te kijken welke technische, organisatorische, juridische, financiële en overige risico's zich voor (kunnen) doen, wat de impact is van deze risico's en welke maatregelen genomen moeten worden om deze risico's weg te nemen.

Technische risico's	
Oorzaak	Vooropgesteld moet worden dat het Qiy afsprakenstelsel momenteel nog beperkt gerealiseerd is in de vorm van een voorbeeldapplicatie, welke niet onderwerp van deze toets is. De technische risico's betreffen dus (slechts) risico's die inherent zijn aan het afsprakenstelsel. 1. De persoonlijke Qiy Node bevat verwijzingen naar persoonsgebonden gegevens. De beveiliging van deze gegevens hangt daarmee af van de beveiligingsmaatregelen bij de implementatie van de Qiy Node zelf, het toegepaste authenticatiemiddel en de beveiliging van de gegevensuitwisseling tussen de Qiy Node en de databronnen. Te meer indien vele bronnen zijn aangesloten op een Qiy Node is van belang dat deze gegevensuitwisselingen voldoende beveiligd zijn, zodat niet het risico optreedt dat bij inbreuk op de Qiy Node (of nog erger: inbreuk op de Issuer), ook alle databronnen waaraan de Qiy Node gekoppeld is vrij beschikbaar zijn.2. Bij afhankelijkheden van gedistribueerde gegevens door Relying Parties is als gevolg hiervan de afhankelijkheid van de technische beschikbaarheid van de databronnen (Data Providers) en het netwerk ook groter. Deze afhankelijkheid van verbindingen kan als generiek

	probleem voor alle online oplossingen worden beschouwd.
Gevolg (kans en impact)	1. We zien genoemd risico als een serieuze bedreiging bij breed gebruik van Qiy. Qiy wordt dan een interessant doelwit voor hackers. Daartegen kan worden ingebracht dat hackers vandaag de dag vooral op zoek zijn naar zwakke plekken in systemen waar grote hoeveelheden data staan opgeslagen: platformen waar met één hack toegang tot het gehele platform kan worden verkregen. Het netwerkmodel van Qiy is de perimeter van toegang tot de Qiy Node en haar connecties, hetgeen de schaalbaarheid van een aanval sterk reduceert. Er worden alleen verbindingen tussen bekende partijen gefaciliteerd hetgeen het risico van een Man-in-the-Middle-attack binnen Qiy sterk beperkt. Naar ons huidige begrip van Qiy, zien we het ook als grote uitdaging om de gegevensuitwisseling tussen de Qiy Node, de databronnen en Relying Parties te faciliteren en tevens voldoende te beveiligen zonder dat dit invloed heeft op het gebruiksgemak van burgers. Een uitdaging die de weging van soms tegengestelde belangen vraagt. 2. Bij toepassingen die een hoge beschikbaarheid vereisen wordt het opportuun maatregelen te nemen tegen genoemd risico. Tot dat moment schatten we de gevolgen laag in.
Mogelijke maatregel	1. Vanuit een stelselperspectief dient beschreven te worden welke beveiligingsrichtlijnen toegepast moeten worden om te voorkomen dat Qiy gehackt wordt. De gegevens stromen binnen de Qiy-infrastructuur tussen databronnen en Relying Parties. De Qiy Node is hiermee meer een controlepunt dan een toegangspunt tot data. Data Providers en Relying Parties implementeren zelf nog steeds aanvullende beveiligingsmaatregelen die verband houden met de toegang tot data. Op basis van netwerkanalyses adaptieve authenticatie met sterke middelen toevoegen, zodat de juiste balans tussen gemak en beveiliging kan worden bereikt. 2. Het afsprakenstelsel biedt ruimte om afspraken op het gebied van beschikbaarheid te maken.

Oorzaak	We zien de voornaamste risico's (onzekerheid) op het gebied van de groei van het gebruik van Qiy. Oorzaken zijn met name dat organisaties vooralsnog ofwel afwachtend ofwel eerst beperkte pilots willen doen. Aegon en Intrasure (verzekeringsmaatschappijen) hebben aangegeven hun productiesystemen aan te willen sluiten op het Qiy Trust Framework.
Gevolg (kans en impact)	Er blijft een afwachtende houding. Eventuele organisaties die wel besluiten tot gebruik en daarin ook op langere termijn alleen blijven staan, zullen dan investeringen gedaan hebben die (vrijwel) niet renderen.
Mogelijke maatregel	Idealiter wordt gebruik gestimuleerd vanwege enkele dominante spelers. Te denken valt aan: - enkele Identity Providers (naar betrouwbaarheidsniveau) - een of enkele grote overheidsorganisaties als Data Provider, bijvoorbeeld Belastingdienst, UWV en/of DUO, - van MijnOverheid als een launching customer om de (toepassings)mogelijkheden van en draagvlak voor Qiy te realiseren. - een of enkele grote bedrijven ofwel als Data Provider, ofwel als Relying Party. - de inzet van de applicatie Dappre stimuleert eveneens de groei van het netwerk, omdat het gebruik van deze app niet afhankelijk is van de besluitvormingsprocessen van grote(re) organisaties.

Juridische risico's

Oorzaak	Bij het gebruik van Qiy worden persoonsgegevens verwerkt. De nodige maatregelen dienen op dat gebied te worden genomen. Daarbij dient aandacht te zijn voor de voor Qiy specifieke constellatie van Issuer, Data Provider, Relying Party en Identity Provider en hun kwalificatie in de zin van de Wbp en GDPR. Vooralsnog zijn geen concrete juridische risico's geïdentificeerd. Het verdient de aanbeveling om juridisch onderzoek te doen.
Gevolg (kans en impact)	-
Mogelijke maatregel	-

Financiële risico's

Oorzaak	Voor Qiy is momenteel geen structurele financiering beschikbaar.
Gevolg (kans en impact)	Het ontbreken van structurele financiering draagt bij aan een beeld van de kwetsbaarheid van Qiy als afsprakenstelsel. Voor organisaties die willen aansluiten op het afsprakenstelsel kan de ontbrekende structurele financiering reden zijn om niet te besluiten tot (brede) uitrol.
Mogelijke maatregel	Zie de maatregelen bij organisatorische risico's.

Risico's als gevolg van ongewenst gebruik van de verstrekte gegevens

Oorzaak	De gegevens die door de burger/consument via Qiy zijn verstrekt kunnen door organisaties voor een ander doeleinde worden gebruikt dan waar burgers/consumenten initieel toestemming voor hebben gegeven.
Gevolg (kans en impact)	De gegevens die door de burger/consument zijn gedeeld met een organisatie kunnen ook worden gebruikt ten behoeve van profilering en risicoselectie. Hierdoor kan strategisch gedrag ontstaan door bedrijven, bijvoorbeeld dat een burger/consument wordt uitgesloten voor een product of dienst of juist producten krijgt aangeboden op basis van zijn profiel.
Mogelijke maatregel	Om de kans en impact te beperken is het belangrijk dat de overheid zich bewust is van de gegevens die zij (niet) beschikbaar stelt voor gebruik in Qiy. Daarnaast heeft de overheid een rol in het creëren van bewustwording bij burgers in relatie tot het delen van persoonsgegevens.

4.3

Kwaliteitstoets

Onderstaande tabel bevat de score van het afsprakenstelsel op de kwaliteitscriteria. Qiy is op dit moment nog in ontwikkeling, waardoor nog niet gesproken kan worden van een volledig werkende voorziening. De huidige staat van ontwikkeling van Qiy is in de kwaliteitstoets gescoord. Vanuit dit perspectief dient de scoring van bovengenoemde criteria 'niet aan voldaan' of 'enigszins aan voldaan' gelezen te worden als '(nog) niet aan voldaan' en '(nog) niet volledig aan voldaan'.

In de aanstaande pilot (zie paragraaf 4.5) wordt Qiy getest op werking en wordt getracht openstaande vraagstukken te beantwoorden. De pilot kan veel toegevoegde waarde hebben voor de beoordeling van een aantal criteria van de kwaliteitstoets. Dit geldt met name voor de volgende criteria:

- Onderhoudbaarheid (K.2)
- Prestaties (K.3)
- Schaalbaarheid (K.4)
- Stabiliteit (K.5)
- Gegevensintegriteit (K.7)
- Standaardisatie (K.8)
- Beheer (K.9)
- Actualiteit (K.10)
- Compliancy (K.12)

K.1. Typering

Het karakter van de voorziening is afgebakend.

☐ Niet aan voldaan ☐ Enigszins aan voldaan ☐ Grotendeels aan voldaan ☒ Volledig aan voldaan	Qiy biedt de mogelijkheid om individuen (burgers) regie te laten voeren op de uitwisseling van hun persoonlijke gegevens tussen organisaties en tussen henzelf en organisaties. De overheid kan in verschillende rollen deelnemen aan dit stelsel, zoals: • bron van persoonlijke gegevens (Data Provider),• vrager van persoonlijke gegevens (Relying Party),• partij die de digitale identiteit vaststelt (ID Provider),• uitgever van een digitale omgeving van waaruit het beheer over de gegevensuitwisseling kan worden gevoerd (Issuer van Qiy Nodes).

K.2. Onderhoudbaarheid

De voorziening is goed gedocumenteerd, zowel qua hardware als software goed onderhoudbaar, modulair opgezet en bij de (door-)ontwikkeling worden expliciete kwaliteitsnormen aangaande onderhoudbaarheid gehanteerd.

☐ Niet aan voldaan ☐ Enigszins aan voldaan ☒ Grotendeels aan voldaan ☐ Volledig aan voldaan	Er is een structuur voor de documentatie van het afsprakenstelsel. Alle daarin benodigde documenten zijn geïdentificeerd. Een deel van de documentatie is reeds vrij beschikbaar. Het gaat om de beschrijving van het beheermodel (governance), de rechten van individuen en de plichten van Relying Parties en Data Providers. De overige documentatie is nog niet vrijgegeven, zoals de licentieovereenkomsten voor Issuers en Service Providers en de functionele en technische documentatie van het afsprakenstelsel. Conceptversies daarvan zijn in ontwikkeling. Qiy heeft de bedoeling al deze documentatie nog in 2016 beschikbaar te maken onder een Creative Commons-licentie. Geadviseerd wordt om deze documentatie zo snel mogelijk beschikbaar te maken zodat

	potentiële Issuers en Serviceproviders de functionele en technische aspecten van het afsprakenstelsel kunnen verkennen. Het beheermodel (governance) beschrijft mede de verantwoordelijkheden en hoe tot wijzigingen in het afsprakenstelsel wordt besloten.

K.3. Prestaties

De voorziening biedt afdoende prestaties voor alle typen gebruik bij de gevraagde belasting.

☐ Niet aan voldaan ☐ Enigszins aan voldaan ☒ Grotendeels aan voldaan ☐ Volledig aan voldaan	Het afsprakenstelsel als zodanig lijkt geen beperkingen met zich mee te brengen ten aanzien van te realiseren prestaties. De prestaties hangen met name af van de dimensionering en opzet van de technische infrastructuur in een productiesituatie. Welke belasting het gebruik van Qiy concreet met zich meebrengt zal moeten blijken tijdens pilots, waaronder de aanstaande pilot met gemeenten en woningcorporaties.

K.4. Schaalbaarheid

De voorziening is door middel van een beheerst proces schaalbaar.

☐ Niet aan voldaan ☒ Enigszins aan voldaan ☐ Grotendeels aan voldaan ☐ Volledig aan voldaan	Het afsprakenstelsel is schaalbaar in de zin dat het aantal entiteiten binnen een bepaalde rol in het stelsel (zoals Issuers, Service Providers, Data Providers, Relying Parties, Identity Providers en Regional Authorities) in beginsel niet beperkt is. Verwacht wordt dat hier sprake is van lineaire schaalbaarheid. De technische schaalbaarheid moet met name blijken uit implementaties en het netwerk van Issuers en Service Providers. Dit is vanwege het stadium waarin het afsprakenstelsel zich bevindt nog niet getest. Onderzoek naar de mate van schaalbaarheid (relatie tussen intensiteit van gebruik en de daardoor veroorzaakte belasting op verschillende componenten) en de voor Qiy specifieke best practices op dit gebied zouden meegenomen kunnen worden in pilotimplementaties. Ook bestaat eerst dan gelegenheid om de wijze van technische opschaling te beschrijven in beheerdocumentatie. Momenteel vormt met name de beschikbaarheid van mensen en middelen een beperkende factor in een eventuele snelle uitrol van Qiy. Ontsluiting van kennis is essentieel.

K.5. Stabiliteit

Van de voorziening is bekend dat deze min of meer storingsvrij kan functioneren.

☐ Niet aan voldaan ☒ Enigszins aan voldaan ☐ Grotendeels aan voldaan ☐ Volledig aan voldaan	Binnen het afsprakenstelsel is erkend dat de continuïteit van de dienstverlening van Issuers en Service Providers van belang is voor de stabiliteit. Binnen het afsprakenstelsel is dan ook vastgelegd dat Regional Authorities middelen tot hun beschikking moeten hebben om bij faillissementen van Issuers en Service Providers aangesloten gebruikers over te dragen aan andere Issuers en Service Providers.

	De technische stabiliteit moet met name blijken uit implementaties en het netwerk van Issuers en Service Providers. Dit is vanwege het stadium waarin het afsprakenstelsel zich bevindt nog niet getest. Ook zijn (nog) geen business continuïteitsplannen of servicelevelafspraken vastgelegd waarbinnen de voorziening zou moeten functioneren. Onderzoek naar de stabiliteit en de voor Qiy specifieke best practices op dit gebied zouden meegenomen kunnen worden in pilotimplementaties.

K.6. Beveiliging

De voorziening heeft passende beveiligingsfuncties, er is een managementsysteem voor de beveiliging dat periodiek wordt geaudit en penetratietests vinden periodiek plaats.

☐ Niet aan voldaan ☒ Enigszins aan voldaan ☐ Grotendeels aan voldaan ☐ Volledig aan voldaan	Door gebruik van een dergelijk afsprakenstelsel worden beveiligingsrisico's inherent anders: het verschuift van het lekken van weinig informatie van heel veel mensen, naar het lekken van veel informatie van één individu. De aandacht voor beveiligingsrisico's vraagt dan ook een andere aanpak. Het afsprakenstelsel vereist passende maatregelen van Issuers en Service Providers, met name via de licentieovereenkomst. Daarbij wordt niet naar specifieke normen verwezen, zoals NEN-ISO/IEC 27001. De momenteel beschikbare documentatie beschrijft ook geen concrete vereiste maatregelen, behalve dat tussen de knooppunten (Nodes en Routers) in het afsprakenstelsel TLS dient te worden gebruikt. Deze verbindingen worden opgezet op grond van een bestaande <i>trust</i>-relatie. Het blijft dus bij een beperkt omschreven notie dat passende maatregelen moeten worden genomen. Ook is geen beschrijving gevonden van vereiste periodieke risicoanalyses, de wijze van inbedding van het informatiebeveiligingsmanagementsysteem (ISMS) in het beheermodel van de voorziening en periodieke penetratietests. Inzet en gebruik door de overheid vereist dat voldaan wordt aan de relevante baseline, zoals BIR, BIG, IBI en/of BIWA. Zie het document '12 Functional and Technical Overview 'Qiy Scheme V1.0' – draft 4b.pdf'.

K.7. Gegevensintegriteit

De voorziening garandeert de integriteit van de gedeelde gegevens.

☐ Niet aan voldaan ☒ Enigszins aan voldaan ☐ Grotendeels aan voldaan ☐ Volledig aan voldaan	Het afsprakenstelsel is gebaseerd op het concept van transport van gesloten enveloppen. De bron (Data Provider) is in het afsprakenstelsel verantwoordelijk voor de gegevensintegriteit bij verzending. Het afsprakenstelsel vereist versleuteling van de gegevens en de verbindingen. Ook hier zijn relevante eisen in de baselines gesteld, zoals in de BIR, waar met name paragrafen 12.2.3 (integriteit van berichten), 12.2.4 (validatie van uitvoergegevens) en 12.3.1 (beleid voor het gebruik van cryptografische beheersmaatregelen) van toepassing zijn.

	De concrete uitwerking zal moeten blijken bij de verdere implementatie en uitrol van Qiy. De implementaties vinden plaats conform de eisen die het afsprakenstelsel hieraan stelt.

K.8. Standaardisatie

Er zijn weloverwogen keuzes gemaakt over de toe te passen standaarden.

☐ Niet aan voldaan ☒ Enigszins aan voldaan ☐ Grotendeels aan voldaan ☐ Volledig aan voldaan	Qiy hanteert het architectuurprincipe om zoveel mogelijk gebruik te maken van open standaarden. Alleen de standaard TLS is binnen het afsprakenstelsel concreet voorgeschreven. De toepassing van andere relevante door het Forum verplichte standaarden zal moeten blijken bij implementatie. We kunnen ons voorstellen dat de volgende standaarden relevant kunnen zijn: IPv4 en IPv6 en SAML (en OAuth) en de volgende aanbevolen standaarden: AES, JSON en RDF.

K.9. Beheer

De voorziening wordt beheerd door een professionele beheerorganisatie.

☐ Niet aan voldaan ☒ Enigszins aan voldaan ☐ Grotendeels aan voldaan ☐ Volledig aan voldaan	Het afsprakenstelsel Qiy is in beheer bij de Qiy Foundation, die de rol vervult van Scheme Authority. Het beheermodel op dit niveau (de governance van het stelsel als zodanig) is beschreven. De eisen aan het beheer door een Issuer, Service Provider, Data Provider of Relying Party zijn op hoofdlijnen beschreven voor zover het de werking van het stelsel als geheel betreft. Concrete normen voor tactisch en operationeel beheer voor Issuers en Service Providers zijn in dit stadium van het afsprakenstelsel nog niet beschreven. Dit behoeft bij implementatie uitwerking, bijvoorbeeld aan de hand van best practices zoals ITIL, ASL en BiSL of normatieve kaders zoals van NOREA.

K.10. Actualiteit

Aangetoond is dat de voorziening de actualiteit van gegevens en diensten realiseert die vereist en vastgelegd is.

☐ Niet aan voldaan ☒ Enigszins aan voldaan ☐ Grotendeels aan voldaan ☐ Volledig aan voldaan	De implementatie van Qiy, zoals deze door Issuers en Service Providers geboden wordt, transporteert gesloten enveloppen. Qiy doet geen uitspraak over de kwaliteit of actualiteit van de getransporteerde gegevens. Data Providers bieden gegevens aan en Relying Parties accepteren deze (of niet). Daarmee is Qiy afhankelijk van quality-of-service en reliability geboden door onderliggende protocollen van dataproviders/bronhouders. Over garanties ten aanzien van actualiteit en gegarandeerde aflevering kunnen geen uitspraken gedaan worden. Bij implementatie en uitrol kan dit aspect meegenomen worden.

K.11. Controleerbaarheid

De voorziening is controleerbaar.

☐ Niet aan voldaan ☐ Enigszins aan voldaan ☒ Grotendeels aan voldaan ☐ Volledig aan voldaan	Het afsprakenstelsel vereist dat wijzigingen in de toestemming die gegeven zijn door een individu voor toegang tot zijn/haar persoonlijke gegevens wordt gelogd. Dit deel is daarmee controleerbaar. Als eenmaal gegevens gedeeld worden met een Relying Party, dan kan de toestemming beheerd worden in de Qiy Node.

K.12. Compliancy

De voorziening voldoet aan de wettelijke vereisten. Dit is aangetoond en hier wordt verantwoording over afgelegd.

☐ Niet aan voldaan ☐ Enigszins aan voldaan ☒ Grotendeels aan voldaan ☐ Volledig aan voldaan	Partijen die Qiy inzetten en gebruiken kunnen aan de wet voldoen, zoals de Wbp, Wob, Wet EBV en Archiefwet. Qiy staat daarbij niet in de weg. Gebruik van Qiy lijkt ook in lijn met de vereisten op grond van de GDPR. In de documentatie van het afsprakenstelsel is reeds rekenschap gegeven van wettelijke kaders, met name waar het gaat om het beheermodel (governance), het toezicht, de rechten van individuen en de plichten van Relying Parties en Data Providers. Voor concrete implementaties van - en met name toepassing van - Qiy zal getoetst kunnen worden of voldaan wordt aan relevante wet- en regelgeving. Een eerdere implementatie van Qiy voldeed aan de 'privacy-audit-proof'-criteria van NOREA.

K.13. Interoperabiliteit

De organisatorische, semantische, technische en juridische interoperabiliteit is zodanig dat hergebruik niet wordt belemmerd.

☐ Niet aan voldaan ☐ Enigszins aan voldaan ☒ Grotendeels aan voldaan ☐ Volledig aan voldaan	Het afsprakenstelsel is generiek toepasbaar en is niet zodanig gebonden aan organisatiespecifieke structuren, procedures, semantiek en ontologie sectorale standaarden of specifieke technologie dat brede inzet of gebruik daardoor wordt belemmerd. Wel vereist de inzet en het gebruik van Qiy een specifiek koppelvlak bij Data Providers en Relying Parties, en is ten minste één Issuer en Service Provider vereist (de minimale variant van het operationele deel van het afsprakenstelsel). Ook vereist gegevensuitwisseling in het algemeen (met of zonder Qiy) dat ten minste de semantiek wordt afgestemd. Voor interoperabiliteit tussen verschillende afsprakenstelsels, zoals binnen het Personal Data Ecosystem Consortium, acht Qiy het nog te vroeg om te investeren in standaardisatie en/of koppeling.

K.14. Certificering

Kwaliteit is mede door certificering gegarandeerd.

☐ Niet aan voldaan ☒ Enigszins aan voldaan ☐ Grotendeels aan voldaan ☐ Volledig aan voldaan	Het afsprakenstelsel Qiy vereist certificering van partijen die een rol binnen het stelsel vervullen. Het gaat dan om specifieke certificering ten behoeve van Qiy, bijvoorbeeld voor Issuers en Service Providers. Het afsprakenstelsel Qiy zelf beschikt niet over certificering. Ook haakt het afsprakenstelsel niet concreet aan bij bestaande certificeringen, zoals op het gebied van proceskwaliteit, informatiebeveiliging of de NOREA-normen op het gebied van beheer. We bevelen aan dat implementaties binnen het afsprakenstelsel gebruik maken van een dergelijke <i>best practice</i> en/of normenkader.

K.15. Governance

De governance is in overeenstemming met de reikwijdte van het gebruik van de voorziening.

☐ Niet aan voldaan ☐ Enigszins aan voldaan ☐ Grotendeels aan voldaan ☒ Volledig aan voldaan	De governance is een beschreven onderdeel van het afsprakenstelsel (zie document 'Governance Model 'Qiy Scheme V1.0'.pdf'). De organen van de Scheme Authority houden toezicht en geven sturing aan de doorontwikkeling van het stelsel. In de Supervisory Board van de Scheme Authority kunnen vertegenwoordigers uit het private en publieke domein participeren om hun belang te vertegenwoordigen. Dit is een vorm van strategisch beheer van het afsprakenstelsel.

4.4

Herbruikbaarheidstoets

Onderstaande tabel bevat de score van het afsprakenstelsel op de criteria voor herbruikbaarheid.

Zoals ook aangegeven bij de kwaliteitstoets (zie paragraaf 4.3) is voor de herbruikbaarheidstoets de huidige staat van ontwikkeling van Qiy gescoord. In de aanstaande pilot (zie paragraaf 4.5) wordt Qiy getest op werking en wordt getracht openstaande vraagstukken te beantwoorden. Het experiment kan veel toegevoegde waarde hebben voor de beoordeling van een aantal criteria van de herbruikbaarheidstoets. Dit geldt met name voor de volgende criteria:

- Functionaliteit (H.2)
- Financiering (H.3)

H.1.Nut en noodzaak

Het karakter van de voorziening is afgebakend en het nut van de voorziening op landelijk niveau wordt breed gedragen.

☐ Niet aan voldaan ☐ Enigszins aan voldaan ☒ Grotendeels aan voldaan ☐ Volledig aan voldaan	Qiy biedt de mogelijkheid om individuen (burgers) regie te laten voeren op de uitwisseling van hun persoonlijke gegevens tussen organisaties en tussen henzelf en organisaties. De overheid kan in verschillende rollen deelnemen aan dit stelsel, zoals: • bron van persoonlijke gegevens (Data Provider);• vrager van persoonlijke gegevens (Relying Party);• partij die de digitale identiteit vaststelt (ID Provider);• uitgever van een digitale omgeving van waaruit het beheer over de gegevensuitwisseling kan worden gevoerd (Issuer van Qiy Nodes).

	Met bovenstaande is het karakter van de voorziening in voldoende mate afgebakend. Gezien de landelijke animo voor pilots en projecten met Qiy (bijvoorbeeld bij Belastingdienst, Inlichtingenbureau, MijnOverheid, Gemeente Boxtel en enkele woningcorporaties) wordt een redelijke mate van voorlopig draagvlak verondersteld. Het gaat hier om voorlopig draagvlak doordat nog slechts pilots worden overwogen en de brede inzet en gebruik ook afhangt van de mate waarin burgers Qiy zullen gaan gebruiken. Hier ligt een wisselwerking, die enerzijds door de overheid gestimuleerd kan worden en anderzijds van vele positieve (zoals aanjagende werking van private partijen) en negatieve (zoals een negatieve perceptie bij burgers) externe factoren afhangt, waardoor het draagvlak nog niet bestendig <i>kan</i> zijn. Motieven van overheidsorganisaties voor hun interesse in Qiy lijken momenteel te liggen op twee vlakken: • het kunnen aanvullen van geregistreerde gegevens met overige persoonlijke gegevens van de burger (bijvoorbeeld contactgegevens in MijnOverheid); • de burger de regie te geven over de hem/haar betreffende gegevens of zijn/haar zaak (bijvoorbeeld een zorgdossier, de van de burger gebruikte gegevens bij de vaststelling van de WOZ of de gegevens benodigd voor de aanvraag van een toeslag bij de Belastingdienst), en • het verlichten van administratieve lasten bij burgers en organisaties. Indien de overheid inzet en gebruik overweegt kan door participatie in een van de organen van de governancestructuur blijvende afstemming plaatsvinden tussen de behoeften van overheden en de doorontwikkeling van het afsprakenstelsel Qiy. Het feitelijk gebruik van Qiy bestaat momenteel uit een implementatie van het Qiy Trust Framework en een eenvoudige (voorbeeld-)applicatie (Dappre), die het mogelijk maakt om gebruikers onderling te laten abonneren op elkaars actuele contactgegevens. Daarmee is voor alle partijen helder dat feitelijk gebruik nog moet gaan plaatsvinden.

H.2.Functionaliteit

De functionaliteit bevat geen essentiële lacunes voor de doelgroep van de voorziening. Toekomstvastheid van de voorziening is geborgd met een procedure voor aanpassing en uitbreiding van de voorziening.

☐ Niet aan voldaan ☐ Enigszins aan voldaan ☒ Grotendeels aan voldaan ☐ Volledig aan voldaan	Het afsprakenstelsel is generiek toepasbaar en is niet zodanig gebonden aan organisatiespecifieke structuren, procedures, semantiek en ontologie sectorale standaarden of specifieke technologie dat brede inzet of gebruik daardoor wordt belemmerd. In de implementatie kan nog gekozen worden om specifieke functionaliteit wel of niet te realiseren. Eerst dan kan geoordeeld worden of de gerealiseerde

	functionaliteit lacunes bevat. Het beheermodel (zie document 'Governance model 'Qiy Scheme V1.0'.pdf') omvat tevens procedures om tot aanpassing van het afsprakenstelsel te komen. Door participatie in de organen van de Scheme Authority en Regional Authority kan de overheid invloed uitoefenen op de toekomstvastheid van de voorziening. Voor de voorziening is geen geconcretiseerde <i>roadmap</i> aanwezig voor nog te realiseren functionaliteit en/of verbeteringen in het afsprakenstelsel.

H.3.Financiering

Er is geen risico voor het voortbestaan van de voorziening door het ontbreken van financiering.

☒ Niet aan voldaan ☐ Enigszins aan voldaan ☐ Grotendeels aan voldaan ☐ Volledig aan voldaan	Er is geen structurele financiering beschikbaar voor de Qiy Foundation. De huidige financiering bestaat uit een jaarlijkse bijdrage voor lidmaatschap van geïnteresseerde organisaties.

4.5

Voorbeeldcasus

Uitgaande van een specifieke casus wordt verkend welke mogelijkheden en begrenzungen aan inzet en gebruik zijn verbonden. De volgende casus is aangereikt door Qiy:

<i>Toewijzing huurwoning door woningcorporatie</i>   Bij de aanvraag en toewijzing van een huurwoning, dient de kandidaathuurder (de burger) inkomensgegevens en gegevens uit de BRP te verstrekken om aan te kunnen tonen dat hij/zij voldoet aan de minimuminkomenseis. Met Qiy kunnen deze gegevens door de burger aan de woningcorporatie beschikbaar worden gemaakt, rechtstreeks vanuit de BRP, en op basis van bij de Belastingdienst bekend zijnde inkomensgegevens.

1. Maurice van Erven en Tjerk Venrooy, Impactanalyse Qiy afsprakenstelsel binnen het gemeentelijk domein, november 2015.
2. Binding Individual Rights Qiy Scheme V1.0.pdf.
3. Binding Principles for Relying Parties and Data Providers within Qiy Trust Framework Qiy Scheme V1.0NL.pdf.
4. Definitions of the 'Qiy Scheme V1.1.pdf.
5. Discussiepaper Burger en Bedrijven in regie op hun gegevens. Versie 1.0 november 2015.
6. Functional and Technical Overview 'Qiy Scheme V1.0' - draft 4b.pdf.
7. Governance Model 'Qiy Scheme Transition Phase' 010715.pdf.
8. Governance Model 'Qiy Scheme V1.0'.pdf.
9. Guidelines Antitrust Compliance (vs1-draft 1.0).pdf.
10. IPR Annex to Rules and Regulations 1.0 draft 1.1.pdf.
11. IPR Declaration forms (v1-draft1.0).pdf.
12. IPR Policy-version 1.0 draft 1.0.pdf.
13. License Agreement Issuer-draft 4.pdf.
14. License Agreement Service Provider - draft 5.pdf.
15. Master_License_Agreement_draft_version_3.pdf.
16. Mutual Confidentiality and Non-Disclosure Agreement - draft 1-0_DigitalMe.pdf.
17. Persoonlijke datamanagement – Ontwikkelingen en oplossingen voor een digitale overheid. Versie 1.0 juli 2016.
18. Qiy Foundation CLA (DRAFT version 9-8-2015)_employed.pdf.
19. Qiy Foundation CLA (DRAFT version 9-8-2015)_independent.pdf.
20. Qiy Foundation CLA (DRAFT version 9-8-2015)_organisation.pdf.
21. qiy-principes-[e].pdf.
22. Selection and Appointment Members Supervisory Board (vs 1.2).pdf.
23. Statutenwijziging Stichting Qiy 20100701.pdf.
24. Terms of Use Dappr V1.4.pdf.
25. User Voice By-laws DRAFT_2015_V0.3.pdf.
26. Work Stream Procedures DRAFT_2015_1.0.pdf.